

ICHIMLIK SUVINI TEJASH VA UN DAN UNIMLI FOYDALANISH USULLARI

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10371636>

Xatamov Nurbek Choriyevich

OOO "ARCH ENG PROJECTS"

DIREKTOR

Annotatsiya

Ushbu Maqolada ichimlik suvini tejash va undan tog'ri foydalanish kimyoviy tarkibini organish foydali va zararli tomonlarini bilish Ichimlik suvini tejash bilan birlashgan, unimli foydalanish usullari to'g'risida so'z olib boriladi.

Kalit so'zi

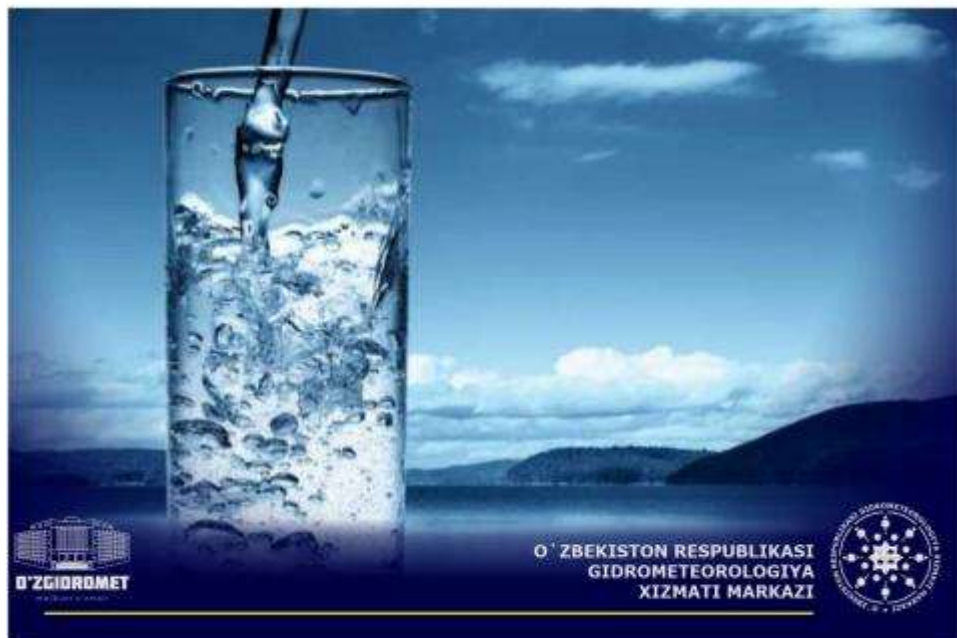
Ichimlik suvi, kimyoviy moddalar, imkoniyatlar, viruslar, vositalar rivojlanish, samaradorlik.

Suv - munosib hayot kechirish va insoniyatni rivojlantirishning asosiy manbaidir. Odamlar va ekotizimning suv resurslariga umumiy bog'liqligi ularning manfaatlari, ayniqsa, jamoatchilik farovonligining asosi bo'lgan ekotizimlarning ishlab chiqarish funksiyalarini himoya qilishni hisobga olish zaruratida muhim o'rin tutadi. Suvga nisbatan ortib borayotgan talablarni hisobga olish yuzaga keladigan muammolar va taxdidlarning nechog'lik keng ko'lamga ega ekanidan va «o'zgarib borayotgan dunyo hayoti»ga teran nigoh bilan qarash lozimligidan yaqqol dalolat beradi.

Mamlakatimizda suvdan unimli va samarali foydalanishni ta'minlash, qishloq xo'jaligi ekinlarini yetishtirishda suvni tejaydigan texnologiyalarni keng joriy etish hamda ularni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash, chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Hozirgi kunda aholi va qishloq xo'jaligi iste'molchilari tomonidan yer osti suvlaridan to'g'ri va oqilona foydalanish, ularni muhofaza qilish masalasi tobora muammoga aylanib bormoqda. Jahonda yuz berayotgan iqlim o'zgarishining natijasida mintaqamizda ham suv havzalarining suvsizlanishi, suv sarfining kamayishi, qishloq xo'jaligini rivojlantirish maqsadida yer osti suv manbalaridan ortiqcha foydalanish bilan bog'liq antropogen ta'sirlar kuzatilmoqda. Hozirda respublikada 97 ta yer osti suv konlari aniqlangan bo'lib, ularning umumiy suv resurslari 63,9 mln. kub m/sutka (umumiy suv

resurslarining 25%) tashkil qiladi, shundan shoʻrligi 1 g/l gacha boʻlgan suvlar 25,8 mln kub m/sut (40%)ni tashkil qiladi.

Jamiyat suv muammolarini hal qilish va suv taqchilligini kamaytirish uchun qatʼiy harakatlarni amalga oshirish zarurligini anglab yetmoqda. Suv resurslarini boshqarishda mavjud qoliplarga barham berish uchun suvdan foydalanish prinsiplari qayta koʻrib chiqilmoqda, qulay hamda maqbul choralar izlanmoqda. Shunisi eʼtiborliki, aynan keyingi yillarda yuz bergan suv taqchilligi suvning naqadar ulugʻ neʼmat ekanligini anglab yetishga va har bir odam mavjud vaziyatning anglanishi uchun shaxsan nimaqkila olishi mumkinligi borasida oʻylashga undadi va bu suvdan tejab-tergab foydalanish anʼanalarining qayta tiklanishida muhim omil boʻldi.

Mamlakatimizda ham suvdan samarali foydalanishga alohida eʼtibor qaratilmoqda. Oʻzbekiston Respublikasining “Suv va suvdan foydalanish toʻgʻrisida”gi qonuni bu boradagi muhim huquqiy hujjat hisoblanadi. Ichimlik suvini tejashning bir nechta foydalari tomonlari bor. Ichimlik suvini tejash odatda suvning kimyoviy tarkibini oʻzgartirib, suvning zararli kimyoviy moddalarni kamaytirishi, shuningdek, mikroorganizmlar va viruslarni oʻldirishi yoki miyokardni koʻpaytirishda foydalaniladi. Buning natijasida, ichimlik suvini tejash esa, suvni oʻchirib tashlash yoki yomonlashtirishsiz, uni ishlatish imkoniyatini beradi.

Uning foydalari:

1. Toksik moddalarni yuzaga chiqarish: Ichimlik suvini tejash, suvda yashaydigan ekzogen toksinlar, kimi mikroorganizmlar, bakteriyalar va

viruslarning o'ldirilishi yoki miyokardning ko'paytirilishi va suvning salomatligini ta'minlaydi.

2. Tuzadigan va zararli mikroorganizmlarni o'ldirish: Tejash, suvda tuzadigan bakteriyalar, viruslar va protozoalar kabi mikroorganizmlarni o'ldiradi.

3. Miyokard ko'paytirish: Ichimlik suvini tejashning o'z ichiga oluvchi kimyoviy moddalar, suvda tuzadigan orqaga qaytishi yoki miyokardning hajmini yoki konsentratsiyasini ko'paytirishi mumkin. Bu esa, suvning tuzlanishini o'chiradi va yana unimli ichimlik suvini ta'minlaydi.

Undan unimli foydalanishga kelganda, tez-tez uzoq vaqtdan boshlab yoki qatlamli suv filtrlari yordamida tejashni tavsiya qilaman. Ayniqsa, agar siz ko'pchilikning deyarli iste'mol qiladigan suv vositalarini ishlatasiz, bu muhim bo'ladi.

Ya'ni, agar siz kavramlaringizni, hajmlaringizni, kimyoviy moddalar miqdorini, shuningdek, ularning dam olishini bilmaysiz, bu mumkin bo'lgan eng yaxshi echimliklar bilan uchrashib ko'rishingiz va undan so'ng uni tejash va uni unimli foydalanishingiz maqsadga muvofiq bo'ladi.

Ichimlik suvini tejash, suvning tarkibidagi zararli moddalarni va mikroorganizmlarni o'ldirib tashlash uchun ahamiyatga ega bo'lgan jarayonlardan biridir. Ichimlik suvini tejash uchun ko'plab usullar mavjud. Eng mashhur usullar quyidagilardir:

1. Qaynatish: Suvni qaynatish o'zbekcha ichimlik suvlari tejashning eng oddiy va yetarlicha samarali usullaridan biridir. Suvni qaynattirish, mikroblar va viruslarni o'ldirib tashlaydi, ammo turli narsalarni suvda yashashga tartib beradi va unimli ichimlik suvi hosil qiladi.

2. Salsabilgan suvlar: Suvi salinadigan usullar, odatda suvni qatorlarga joylash va suvni turli moddalarga filtrlash orqali suvni tozalaydigan usullar orqali amalga oshiriladi.

3. Sodda chiqarish: Vositalar yordamida suvdan zararli moddalarni olib tashlash jarayonlari. Keskin kimyoviy moddalar yordamida darvozalarni o'tkazib yuborish va suvni tuzish.

Undan so'ng, ichimlik suvining unimli foydalanish usullariga kelganda, yerli sharoit va tarzlar farkli bo'lishi mumkin. Odatda, bu suvni unimli ichish uchun qulflar orqali suvni filtrlash, suv salinadigan vositalar yordamida mikroorganizmlarni o'ldirish va turli tibbiy xususiyatlariga ko'ra ichish tavsiya etiladi.

Har birdan, ichimlik suvini tejash va suvni unimli foydalanishda dastlabki tavsiya, suvning manbalarini tozalab tashlash va bu jarayonlarni to'liq amalga oshirishdir.

Ichimlik suvini tejash va undan unimli foydalanishni o'rganish juda foydali bo'ladi. Ichimlik suvini tejash uchun bir nechta turli usullar mavjud:

1. Qaynatish: Suvni olov ostida qaynatib chiqarish, eng oddiy va samarali usul hisoblanadi. Suvni kamida 1 minutga qadar kaynatish, mikroplarni o'ldirib tashlash uchun kifoya bo'ladi. Bu usul bilan suvda yashovchi zararli mikroplar va viruslardan qutulishingiz mumkin.

2. Filtrlash: Bir necha turdagi suv filtrlari mavjud. Misol uchun, karbon filtrlar, deyionizatsiya filtrlari, ultrafiltatsiya filtrlari kabi. Bu filtrlar suvni zararli moddalardan paqatlash va unimli foydalanishingiz uchun qulay bo'ladi.

3. Dezinfeksiya: Suvni dezinfeksiya qilish bilan, suvning tarkibidagi zararli mikroplar va viruslarni o'ldirishingiz mumkin. Dezinfeksiya usullari ichiga ko'maklash, ultraviolet nozul, ozonlash va kimyoviy dezinfeksiya, masalan, xlorlanish kiradi.

Ichimlik suvini tejash bilan birlashgan, unimli foydalanish uchun usullar quyidagilar bo'ladi:

Suvi salinadigan vositadan foydalanish: Salinadigan suv praktikada mamlakatning ko'pchiligida. Suv voqelikda suvlarni tozalab tashlash yoki yotoq suvgina bir qulf yoki suv patruboksi orqali salinadi.

Suvni jozib qilish: Suvni teshikli soniya davomida qazib tashlash yordamida suvni jozib qilish, unimli ichish uchun samarali usul hisoblanadi. Bu usul suvni o'chirib tashlagandan so'ng, suvda to'planishi qulaydir.

Ichimlik suvini tejash va undan unimli foydalanish tez-tez mavjud suv tizimlari va shartlariga bog'liqdir.

ADABIYOTLAR:

1. Ekologiya huquqi. Darslik. / Mas`ul muharrir: M.B. Usmonov. - Toshkent: TDYI, 2006

2. I.A.Karimov O`zbekiston buyuk kelajak sari.

3. Bakiev M.R., Nosirov B.SH., Xo'jaqulov R.T. Gidrotexnika inshootlari. - T., 2007.

4. Rahimboev F.M. Gidrotexnikadan ruscha-o'zbekcha qisqacha izohli lug'at. - T., 1996

5. Abirqulov Q.N., Abdulqosimov A., Xamdamov Sh. Ijtimoiy ekologiya, T.: 2004.
6. Abirqulov Q. N., Xojimatov A.N., Rajabov N., Atrof-muhit muhofazasi.T.: 2004.
7. Rafiqov A.A., Abirqulov Q.N., Xojimatov A.N. Tabiatdan foydalanish iqtisodiyoti. O'quv qo'llanma. -T., 2004
8. Nigmatov A.N., Shivaldova N.S, Sultanov R.N. Ekologiya va barqaror rivojlanish. O'quv qo'llanma. -T., 2004